

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZSÉGI ANYANYELVI VERSENY

2018/2019.

3. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

Ha esténként kicsődültünk a gimnázium selyemtéglás épületéből, miközben Miska bácsi, a pedellus, egy ménkű nagy kulccsal már ott állt, hogy bezárja utánunk a kaput, többször is eldörmögte: „Rendesen, csendesen!”, elváltak útjaink a sötétben. Mi, bánátiak jobbra fordultunk, akárcsak a szelencseiek, a többiek meg balra, Felsőváros meg Cservenka felé, s így lassan elhalt a lárma, csend lett a Basa utcában. És amikor kiértünk a korzóra, amely neve ellenére szintén csendes lett, mivel a szokások itt is megváltoztak a háború után, mert egyszer csak elkezdtek a főutcán korzózni, egészen a sarokig tartott a csend. Ott azonban már egy megélénkült világ várt ránk az ívlámpák fényével és a gesztenyesütő Világos Mátyással, a nagy hasával és a cirmos bajuszával, télen-nyáron egy rövid ujjú kék-fehér trikóban állva kemencéje fölött, s mintha csak úgy tudott volna dolgozni, ha folyton a feleségét szidja, mert nem vágta be elég mélyen a gesztenyét, vagy túl mélyre vágta, s ebben az állandó zsörtölődésben, időnként megszakítva egy-egy: „Tessék parancsolni, még meleg!” nyájas kiáltással, múltak fölöttük az évek s az élet.

(Herceg János: *Módosulások*)

1. **Olvasd el** figyelmesen a fenti szövegrészletet, majd **karikázd be az igaz állítás(ok) betűjelét!**

- a) Miska bácsi reggelente a gimnázium kapujában állt, s többször is eldörmögte: „Rendesen, csendesen!”
- b) A diákok esténként csendben távoztak a gimnázium épületéből.
- c) A bánátiak, a szelencseiek és a cservenkaiak jobbra fordultak.
- d) Miska bácsi télen-nyáron egy rövid ujjú kék-fehér trikót viselt.
- e) Miután szétszéledtek a diákok, csend lett a Basa utcában.
- f) Világos Mátyás állandóan a feleségét dicsérte.
- g) Világos Mátyás tökmagot árult.
- h) Világos Mátyás gesztenyét árult.

2. **Állapítsd meg,** milyen **mássalhangzó-változás** játszódik le az alábbi szavakban, majd írd be őket a táblázat megfelelő rovatába!

kiáltással, jobbra, főutcán, szidja, vágta

írásban jelölt teljes hasonulás	
írásban nem jelölt teljes hasonulás	
zöngésségi részleges hasonulás	
képzés helye szerinti részleges hasonulás	
összeolvadás	
rövidülés	
kiesés	

3. **Függőleges vonalakkal bontsd morféimákra** a megadott szavakat, majd **jelöld a szóelemeket** az alábbi módon: 1 – szótó, 2 – képző, 3 – jel, 4 – rag (az igekötőt tőmorféimának tekintjük)!

s e l y e m t é g l á s

k i é r t ü n k

k i á l t á s s a l

4. **Állapítsd meg** a kiemelt szavak **szófaját!**

ott állt _____

megélénkült világ _____

szintén csendes lett _____

mi, bánátiak _____

ebben az állandó zsörtölődésben _____

5. Mit jelent a *pedellus* és a *korzózik* szó? **Karikázd be** a helyes válasz **betűjelét!**

– pedellus:

- a) pedagógus b) egyházi énekes c) iskolaszolga (iskolai hivatalsegéd) d) igazgató

– korzózik:

- a) végigsétál a kifutón b) sétál, járkál c) a korzón futkározik d) a jégen csúszkál

6. Milyen **mondatrészszerpet** tölt be a *pedellus*, valamint a *megszakítva* szó a fenti szemelvényben?

a) pedellus – _____

b) megszakítva – _____

7. **Keress** a szövegben öt **vegyes hangrendű** szót!

8. **Keress két névutós szerkezetet** a szemelvényben!

9. A szemelvény első mondatában található egy nem köznyelvi szó is, a *ménkű*.

a) Milyen **mondatrészszerpet** tölt be ez a szó?

b) Ehhez a szóhoz egy ismert **közmondás** is kapcsolódik. Melyik az? (A szó köznyelvi formában is szerepelhet a közmondásban.)

10. **Keress** a szövegben öt olyan **főnevet**, amelyik **birtokos személyjellel** van ellátva!

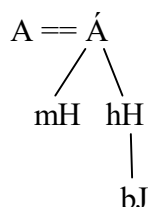
11. **Keretezd be** az alábbi földrajzi nevek **helyesen** írt **i-képzős** alakját!

Közép-Európa-i	Közép-Európai	közép-európai
Cambridge-i	cambridge-i	Cambridgei
Fruška gora-i	fruška gora-i	fruška gorai
Duna parti	Duna-parti	duna-parti
Amerikai Egyesült Államok-beli	Amerikai Egyesült Államokbeli	amerikai egyesült államokbeli

12. **Képezz** szavakat a megadottak alapján!

- a) folyamatos melléknévi igenevet ír – _____
- b) határozói igenevet kacsint – _____
- c) igét (gyakorító képzővel) olvas – _____
- d) igét (mozzanatos képzővel) köhög – _____
- e) főnevet javasol – _____

13. **Írj** egy **mondatot** az alábbi **ágrajz** alapján!

14. Az „*egyszer csak elkezdtek a főutcán korzózni*” tagmondatban a **főnévi igenév**:

- a) alany,
b) tárgy,
c) célhatározó.

Karikázd be a helyes válasz **betűjelét**!

15. **Keressd meg** az alábbi összetett szavak a) **előtagját**, b) **utótagját**, majd **írd** őket a **vonalra**!

a)

_____ klub
ajánló
jelző
barát

b)

ál
család
mellék
felhasználó

16. Határozd meg az **alárendelő szóösszetételek fajtáját!**

- a) jólnevelt _____
 b) szemlesütve _____
 c) molyrágta _____
 d) csigalépcső _____
 f) citromhøj _____

17. **Húzd alá a helyesen írt szóalakot!**

- a) ígér – ígér
 b) Ivettel – Ivett-tel
 c) arany karkötő – aranykarkötő
 d) tűzdel – tűzdel
 e) kémia-házifeladat – kémia házi feladat

18. **Írd a vonalra az alábbi szavak magyar megfelelőit!**

- posztol – _____ internet – _____
 trendi – _____ legális – _____

19. **Keress két-két rokon értelmű szót a megadott kifejezésekhez!**

- rideg – _____
 lárma – _____

20. **Egészítsd ki az alábbi szólásokat és közmondásokat állatnevekkel!**

- a) Egy _____ nem csinál nyarat.
 b) _____ tolláról, embert barátjáról.
 c) Sok _____ disznót győz.
 d) Közös _____ túros a háta.
 e) _____ harmincadjára jut.

JAVÍTÁSI KULCS A 3. OSZTÁLYOS TESZTTHEZ
(2019. évi községi anyanyelvi verseny)

1. e), h)

(2 x 0,5 = 1)

(Ha a versenyző a két helyes válasz mellett más válaszlehetőséget is bekarikázott, 0,5 pont adható.)

2.

írásban jelölt teljes hasonulás	kiáltással
írásban nem jelölt teljes hasonulás	főutcán
zöngésségi részleges hasonulás	vágta
képzés helye szerinti részleges hasonulás	
összeolvadás	szidja
rövidülés	jobbra
kiesés	

(5 x 0,2 = 1)3. s e l y e m | t é g l á | s
1 1 2k i | é r | t | ü n k
1 1 3 4k i á l t | á s | s a l
1 2 4**(10 x 0,1 = 1)**

4. ott – (hely)határozószó, megélenkült – (befejezett) melléknévi igenév, szintén – módosítószó (partikula), bánátiak – főnév, ebben – (főnévi) mutató névmás

(5 x 0,2 = 1)

5. c) iskolaszolga (iskolai hivatalsegéd), b) sétál, járkál

(2 x 0,5 = 1)

6. a) értelmező (Az értelmező jelző is elfogadható.)

b) módhatározó

(2 x 0,5 = 1)

7. Pl. gimnázium, selyemtéglás, Miska, bácsi, Felsőváros, világ, megváltoztak, cirmos, megszakítva, kiáltással

(5 x 0,2 = 1)

8. Felsőváros meg Cservenka felé (a Cservenka felé is elfogadható), háború után, kemencéje fölött (Elegendő két jó megoldás.)

(2 x 0,5 = 1)

9. a) fokhatározó

b) Csalánba nem üt (csap) a mennykő (ménkű).

(2 x 0,5 = 1)

10. épületéből, útjaink, fényével, hasával, bajuszával, kemencéje, feleségét

(5 x 0,2 = 1)

11. közép-európai, cambridge-i, Fruška gora-i, Duna-parti, amerikai egyesült államokbeli

(5 x 0,2 = 1)

12. a) író, b) kacsintva (kacsintván), c) olvasgat, d) köhint, e) javaslat

(5 x 0,2 = 1)

13. Pl. A patak halkán csörgedezett az erdő mélyén.

A fiú óvatosan lekuporodott a szoba sarkába.

(1)

14. b) tárgy

(1)

15. a) könyv, b) név

(2 x 0,5 = 1)

16. a) határozós, b) tárgyas, c) alanyos, d) jelentéssűrítő (vagy jelentéstömörítő),
e) birtokos jelzős **(5 x 0,2 = 1)**
17. a) ígér, b) Ivett-tel, c) arany karkötő, d) tűzdel, e) kémia-házifeladat **(5 x 0,2 = 1)**
18. posztol – közzétesz, feltölt stb.; trendi – divatos, menő; internet – világháló;
legális – törvényes, szabályos **(4 x 0,25 = 1)**
19. rideg: barátságtalan, zord, merev, komor, sivár, elutasító, érzéketlen,
zárkózott, mostoha stb.
lárma: ricsaj, zivaj, zaj, zajongás stb. **(4 x 0,25 = 1)**
20. a) fecske, b) madarat, c) lúd, d) lónak, e) ebek **(5 x 0,2 = 1)**